

Japanse karakters schrijven

Hiroko Chiba, PhD
& Vincent Grépinet

voor
dummies®

Inhoudsopgave

INLEIDING	1
HOOFDSTUK 1: Greep krijgen op het Japanse schrift en de uitspraak ervan	5
Korte geschiedenis van drie schriftsoorten: kanji, hiragana en katakana	5
Een voorbeeld nemen aan het Chinese schrift: kanji.	5
Schriftsoorten ontwikkelen die beter bij het Japans pasten: hiragana en katakana. 6	
Japanse klanken uitspreken.....	7
Klankvariaties maken	9
Twee diakritische tekens	9
Lange klinkers	9
De kleine ya, yu, yo	10
De kleine tsu.	11
Wanneer gebruik je kanji?	10
HOOFDSTUK 2: De aard van Japanse kanji verkennen	13
De vier typen kanji leren kennen	13
Pictogrammen	13
Enkelvoudige ideogrammen	14
Samengestelde ideogrammen	14
Fonetisch-ideografische karakters	15
De on'yomi- en de kun'yomi-lezing.....	15
Okurigana.....	15
Samengestelde kanji.....	16
Klankverschuivingen in samengestelde kanji	16
Wat zijn kanjiradicalen?	17
Waar staan de radicalen?.....	17
Kanji schrijven	18
Volgorde van de streken	18
Soorten streken.....	19
HOOFDSTUK 3: 105 karakters	21
BIJLAGE: LEEG RUITJESPAPIER OM EXTRA TE OEFENEN	75

Inleiding

Elke taal kent zijn eigen ontwikkeling en verhalen. In dit boek maak je kennis met de verhalen van de Japanse taal door kanji te leren schrijven. Ruim 1500 jaar geleden kwam kanji vanuit China via Korea naar Japan. Het is een schrift dat op betekenis(sen) is gebaseerd; dat wil zeggen dat elke kanji voor een betekenis staat. Kanji is niet alleen een wezenlijk onderdeel van de Japanse taal, maar wordt ook gebruikt in een kunstvorm als de kalligrafie. Of je belangstelling voor de Japanse taal en cultuur nu heel groot of wat kleiner is, je vindt het vast leuk om een nieuwe wereld te verkennen door kanji te leren. Er wordt wel gezegd dat kanji ingewikkeld zijn en lastig te leren. Het is inderdaad zo dat je kanji niet van de ene op de andere dag onder de knie krijgt, maar je zult zien dat het heel leuk is om stap voor stap een aantal kanji te leren.

Over dit boek

Dit boek is bedoeld voor mensen die nog totaal niets weten van kanji. Maar het is ook nuttig voor mensen die al wat Japans kennen en hun kanji willen bijschaven.

In dit boek leer je 105 Japanse kanjikarakters schrijven. Bij elke kanji vind je een korte toelichting op die kanji en voorbeelden van hoe dat schriftteken wordt gebruikt. Er is genoeg ruimte (in de vorm van rijen ruitjes onder de tekst) om de betreffende kanji te oefenen. Volg in elk geval de volgorde van de pennenstreken (de volgorde waarin je de lijnen van elke kanji tekent). Heb je eenmaal een globaal idee van de volgorde van de lijnen, dan kun je je snelheid opvoeren, zodat je sneller en efficiënter leert. Voordat je gaat kijken welke kanji er allemaal in dit boek staan, geven we je hier wat nuttige informatie om in je achterhoofd te houden:

» **Annotaties in het hiragana (rood).** We hebben de annotaties in het hiragana boven de meeste kanji gezet die in de beschrijving staan, voor het geval je al (wat) hiragana kent. De kanji 山 voor 'berg' wordt bijvoorbeeld afgebeeld met de hiragana やま erboven, zodat het er als volgt uit komt te zien:

やま
山

» **Kanjikeuze.** We hebben een subjectieve keuze van 105 basiskanji gemaakt. We hebben de karakters uitgekozen die we het nuttigst vonden voor het dagelijks leven, zodat je flyers, borden, menu's enzovoort kunt ontcijferen.

» **Lezingen (de uitspraak) van kanji.** Voor de meeste kanji zijn er twee soorten lezingen: *on'yomi* en *kun'yomi*. Bij de *on'yomi*-lezing gaat het om een benadering van de oorspronkelijke Chinese klank, terwijl de *kun'yomi*-lezing de Japanse lezing wordt genoemd, wat aangeeft dat het woord uit het Japans stamt. In hoofdstuk 1 vind je uitgebreidere informatie over dit systeem. Enkele van de kanji die we hebben uitgekozen kennen nog meer lezingen, maar we presenteren hier de meest gebruikelijke.

» **Samengestelde kanji.** Kanji kunnen zelfstandig worden gebruikt en een grammaticale uitgang in het hiragana krijgen. Ook zijn er woorden die uit meerdere kanjikarakters bestaan. In dit boek noemen we deze woorden met meerdere kanji 'samengestelde kanji'.

Ook hanteer ik enkele afspraken in dit boek om het lezen gemakkelijker te maken:

- » Op veel plaatsen in dit boek zie je Japanse termen in twee vormen: als Japans schrift (dat je in Japan leest) en als geromaniseerde woordvorm (die cursief wordt weergegeven, zodat je ze gemakkelijk in de tekst kunt vinden). De officiële term voor het Japans in Romeinse letters is **rōmaji** (roo-mah-dzjie). Hoewel het in veel gevallen gemakkelijk te vinden is hoe je rōmajiwoorden uitspreekt, kun je er tabel 1.2, 1.3 en 1.4 op naslaan als je niet zeker bent van de uitspraak van een rōmajiklank.
- » Na elke Japanse term wordt de betekenis in de Nederlandse vertaling tussen haakjes weergegeven.
- » In kanjiwoordenboeken voor anderstaligen is de regel dat de uitspraak van de woorden die uit het Chinees stammen met hoofdletters wordt geschreven, en de uitspraak van de woorden die uit het Japans stammen met kleine letters. Die regel volgen we ook in dit boek.

Let op: We gaan in dit boek niet op grammaticazaken in, maar in *Japans voor Dummies op reis* kun je een begin maken met de Japanse grammatica!

Dwaze veronderstellingen

Dit is een oefenboek om Japanse kanji te schrijven. We zijn bij het maken van dit boek van de volgende veronderstellingen uitgegaan:

- » Je kent een beetje Japans, maar je hebt nooit eerder tijd gehad voor de studie van kanjikarakters.
- » Je weet totaal niets van Japans, maar je vindt de geschreven vorm ervan fascinerend.
- » Je hebt al wat aan het Japanse schrift gedaan, maar je bent het (meeste) vergeten en wilt het weer oppakken.
- » Je bent geïnteresseerd in kalligrafie.

De pictogrammen in dit boek

De volgende pictogrammen zie je hier en daar in dit boek staan om je aandacht te vestigen op belangrijke punten, zodat je kanji gemakkelijker onder de knie krijgt.

BELANGRIJK

Dit pictogram wijst op bijzonder belangrijke informatie die je uit je hoofd moet leren.

TIP

Let goed op of je dit pictogram ziet met nuttige aanwijzingen over hoe je de karakters zo efficiënt en gemakkelijk mogelijk vormt.

PAS OP

Dit pictogram geeft enkele van de meestvoorkomende fouten aan die mensen maken.

Hoe nu verder

Sta je te popelen om aan de oefeningen te beginnen, dan kan je hoofdstuk 1 en 2 overslaan en direct met de oefeningen doorgaan. Maar de informatie in de eerste twee hoofdstukken is zeker nuttig als je voor het eerst gaat oefenen met het tekenen van kanjikarakters.

BELANGRIJK

Vergeet bij het oefenen van de kanjikarakters de volgende tips niet:

- » Zorg ervoor dat je de volgorde van de (pennen)streken aanhoudt.
- » Schrijf elke kanji of elk kanjiwoord een flink aantal keren, zodat de kanji stevig in je geheugen gegrift raakt.
- » Het is belangrijk dat je tijdens het oefenen de kanjiwoorden hardop uitspreekt, zodat je de klanken hoort. Hierdoor onthoud je ze gemakkelijker.
- » Als je niet zeker weet hoe je het rōmaji uitspreekt, sla dan hoofdstuk 1 er nog eens op na.
- » Gebruik zo nodig de extra oefenvellen achter in dit boek.
- » De radicalen kennen een aantal varianten, maar wij hebben dus de radicalen gebruikt die je in de kanji in dit boek ziet.
- » Geniet ervan!

Na het doorwerken van dit boek heb je een aardig idee gekregen van hoe kanji in grote lijnen zijn opgebouwd en hoe je de karakters schrijft. Daarna kun je op allerlei manieren verdergaan met kanji leren door de vaardigheden te gebruiken die je in dit boek hebt opgedaan. Je vindt het vast ontzettend cool om te zien hoe je nieuwe kanji schrijft en leert. In dit boek vind je eenvoudige voorbeelden van het gebruik van elke kanji, maar er zijn nog veel meer kanjiwoorden die je her en der kunt oppikken. We raden je aan om een apart notitieboekje (of notitieboekjes) te gebruiken om kanji te oefenen. Heb je wat tijd over, neem dan de kanji nog eens door die je bestudeerd hebt; daardoor ontwikkel je een goed kanjigeheugen. Hoewel kanji leren erg leuk kan zijn, moet je geduld hebben en veel oefenen om kanji onder de knie te krijgen. Je mag daarom best trots zijn op wat je presteert!

- » De geschiedenis van de drie schriftsoorten kanji, hiragana en katakana leren kennen
- » De basisklanken van het Japans bekijken
- » Weten wanneer je kanji gebruikt

Hoofdstuk **1**

Greep krijgen op het Japanse schrift en de uitspraak ervan

In dit hoofdstuk geven we je wat basisinformatie over de Japanse klanken en de drie schriftsoorten kanji, hiragana en katakana. Het is van essentieel belang dat je weet hoe het Japanse klanksysteem werkt om de kanji juist te leren uitspreken. Je zult zien dat kanji een belangrijke rol speelt in de Japanse taal. In dit hoofdstuk vind je dan ook informatie over de oorsprong ervan voor een beter begrip van kanji.

Korte geschiedenis van drie schriftsoorten: kanji, hiragana en katakana

Drie schriftsoorten? Het komt misschien heel vreemd over dat één taal drie verschillende schriftsoorten kent. In onderstaande korte geschiedenis lees je waarom de Japanse taal de drie soorten schrifttekens nodig had.

Een voorbeeld nemen aan het Chinese schrift: kanji

De Japanse taal kende lange tijd geen schriftsysteem. Pas in de vijfde eeuw werd kanji (Chinese karakters), oftewel het schrift van 'het China van de Han' (uitgesproken als 'kan' in het Japans), via Korea in de Japanse archipel geïntroduceerd.

Dat wil natuurlijk niet zeggen dat Japanners tot de vijfde eeuw niet met elkaar communiceerden. Japans bestond wel al in zijn mondelinge vorm. Toen de Chinese karakters, de kanji, werden geïntroduceerd, stond men echter voor een probleem. De grammaticale structuur van het Japans verschilt enorm van die van het Chinees. Daarnaast is Japans, fonologisch gesproken, een syllabische taal waarbij één lettergreep overeenkomt met één klank die op zichzelf geen betekenis heeft. In de Chinese taal staat elk karakter voor één afzonderlijke klank en één betekenis. De Japanners moesten daarom uitpuzzelen hoe ze dit schriftsysteem in de eigen Japanse taal konden overnemen. Je kunt je wel voorstellen dat dat een hele opgave was!

Aanvankelijk werden de Chinese (hoofdzakelijk boeddhistische) teksten als zodanig bestudeerd en opgenomen. Een geleerde uit die tijd die klassiek Chinees kon lezen en schrijven, heette een *kan-bun* (tekst in de Han-stijl). Het lezen van dat soort teksten kostte hun wel wat hoofdbreken. Ze bedachten diakritische tekens om aan te geven in welke volgorde je de kanji moest lezen, zodat de Chinese tekst zich voegde naar de Japanse grammaticale structuur.

Wat de uitspraak betreft deden de Japanners met wisselend succes pogingen om de Chinese klanken te reproduceren, wat leidde tot een benadering van de oorspronkelijke klanken. Tegelijkertijd werd kanji toegepast om oorspronkelijke Japanse woorden op te schrijven die waren gebaseerd op de betekenis, en niet de Chinese uitspraak, van de kanji. Dat verklaart waarom voor de meeste kanji een lezing in het 音読み *on'yomi* (een benadering van de Chinese uitspraak) en een lezing in het 訓読み *kun'yomi* (de oorspronkelijke Japanse uitspraak) bestaat. Zo kent de kanji 人 (mens) drie verschillende uitspraken in het Japans: JIN, NIN en hito.

Schriftsoorten ontwikkelen die beter bij het Japans pasten: hiragana en katakana

Tegen het einde van de Heianperiode (794-1185) hadden de Japanners inmiddels twee andere schriftsoorten ontwikkeld die beter pasten bij de Japanse taal. Deze twee schriftsoorten worden gezamenlijk kana genoemd en zijn afgeleid van kanji. De oorspronkelijke vormen van het kana werden in eerste instantie gebruikt om aan te duiden hoe je de Chinese woorden moest uitspreken.

Deze twee kanaschriftsoorten worden het hiragana en het katakana genoemd. Het hiragana is afgeleid van de vereenvoudiging van een aantal kanji in het Japanse cursief schrijven. Veel vrouwen uit de hogere kringen gebruikten dit schrift. In de 11de eeuw schreven twee vrouwen, Murasaki Shikibu en Sei Shōnagon, hun internationaal erkende meesterwerken, respectievelijk *Het verhaal van Genji* en *Het hoofdkussenboek*, waarbij ze hoofdzakelijk dit schrift gebruikten. De mannen gebruikten in die tijd het hiragana voor hun persoonlijke correspondentie. Ook het katakana is op een deel van de kanji gebaseerd.

TIP

We gebruiken het hiragana nog steeds om er grammaticale delen van woorden mee aan te duiden, zoals werkwoordsuitgangen, functionele woordjes enzovoort. De kanji voor 'wit' is bijvoorbeeld 白い waarbij de hiragana い de grammaticale uitgang is van een bijvoeglijk naamwoord. Maar het katakana wordt vooral gebruikt om *leenwoorden*, oftewel woorden die uit andere talen zijn overgenomen, in dit schrift over te zetten. ピアノ piano is is een geïmporteerd woord en wordt dus in het katakana geschreven.

We zijn met grote stappen door de geschiedenis van de drie schriftsoorten in het Japans gelopen, maar ik hoop dat het je een beetje duidelijk is!

EEN VIERDE SCHRIFTSOORT?

Sommige mensen zeggen dat het Japans vier schriftsoorten kent. Wat is de vierde dan? Die wordt *rōmaji* genoemd, wat letterlijk Romeinse letters betekent. Hiermee zet je Japanse klanken in Latijnse letters over, bijvoorbeeld 'Tokyo' (dat in het Nederlands overigens weer als 'Tokio' wordt gespeld). Je ziet de romanisering van woorden bijvoorbeeld op borden, logo's, posters, in treinstations en op andere openbare plaatsen en ze maakt deel uit van het dagelijks leven van de Japanners. Daarom kunnen we inderdaad zeggen dat *rōmaji* als een van de schriftsoorten wordt gebruikt.

Japanse klanken uitspreken

Japanse klanken zijn vrij gemakkelijk uit te spreken omdat elk lettergreep eenvoudig en helder is. Er bestaan vijf klinkers: de a, i, u, e en o; de uitspraak van die kort aangehouden klinkers noteren we in dit boek als *ah*, *ie*, *uh*, *eh*, *oh*. De uitspraak van de u is overigens wat lastiger dan die van de andere klinkers: nu eens wordt hij als 'uh' of 'uu' uitgesproken en dan weer gaat de klank meer richting 'oe'; bovendien is de u-klank in bepaalde gevallen nauwelijks hoorbaar. Met de klinkers inbegrepen kent het Japans 46 basisklanken. Elke hiragana of katakana correspondeert met één klank. Een klank bestaat uit één medeklinker en één klinker, bijvoorbeeld *ka* [kah] (met *k* als de medeklinker en *a* als de klinker) met uitzondering van de ん oftewel *n*, de enige op zichzelf staande medeklinker in het Japans.

In tabel 1.1 hebben we de 46 basishiragana op een rijtje gezet. De uitspraak van elke klank is weergegeven in het *rōmaji*. Er ontbreken enkele klanken, maar wees gerust, dat is geen fout! Deze klanken bestaan niet in het moderne Japans. Je moet van de rechter- naar de linkerkolom lezen en in elke kolom van boven naar beneden.

Tabel 1.1 Hiraganatabel

n	w-	r-	y-	m-	h-	n-	t-	s-	k-		
ん n	わ wa	ら ra	や ya	ま ma	は ha	な na	た ta	さ sa	か ka	あ a	-a
		り ri		み mi	ひ hi	に ni	ち chi	し shi	き ki	い i	-i
		る ru	ゆ yu	む mu	ふ fu	ぬ nu	つ tsu	す su	く ku	う u	-u
		れ re		め me	へ he	ね ne	て te	せ se	け ke	え e	-e
	を (w)o	ろ ro	よ yo	も mo	ほ ho	の no	と to	そ so	こ ko	お o	-o

Voor dit boek hoeft je geen katakana te kennen. Maar ter informatie staan in tabel 1.2 de basisklanken in het hiragana en het katakana.

Tabel 1.2 Basisklanken hiragana en katakana

Rōmaji	Uitspraak	Hiragana	Katakana
a	ah	あ	ア
i	ee	い	イ
u	oo	う	ウ
e	eh	え	エ
o	oh	お	オ

Tabel 1.2 (vervolg)

Rōmaji	Uitspraak	Hiragana	Katakana
ka	<i>kah</i>	か	カ
ki	<i>kee</i>	き	キ
ku	<i>koo</i>	く	ク
ke	<i>keh</i>	け	ケ
ko	<i>koh</i>	こ	コ
sa	<i>sah</i>	さ	サ
shi	<i>shee</i>	し	シ
su	<i>soo</i>	す	ス
se	<i>seh</i>	せ	セ
so	<i>soh</i>	そ	ソ
ta	<i>tah</i>	た	タ
chi	<i>chee</i>	ち	チ
tsu	<i>tsoo</i>	つ	ツ
te	<i>teh</i>	て	テ
to	<i>toh</i>	と	ト
na	<i>nah</i>	な	ナ
ni	<i>nee</i>	に	ニ
nu	<i>noo</i>	ぬ	ヌ
ne	<i>neh</i>	ね	ネ
no	<i>noh</i>	の	ノ
ha	<i>hah</i>	は	ハ
hi	<i>hee</i>	ひ	ヒ
fu	<i>foo</i>	ふ	フ
he	<i>heh</i>	へ	ヘ
ho	<i>hoh</i>	ほ	ホ
ma	<i>mah</i>	ま	マ
mi	<i>mee</i>	み	ミ
mu	<i>moo</i>	む	ム
me	<i>meh</i>	め	メ
mo	<i>moh</i>	も	モ
ya	<i>yah</i>	や	ヤ
yu	<i>yoo</i>	ゆ	ユ
yo	<i>yoh</i>	よ	ヨ
ra	<i>rah</i>	ら	ラ
ri	<i>ree</i>	り	リ
ru	<i>roo</i>	る	ル
re	<i>reh</i>	れ	レ
ro	<i>roh</i>	ろ	ロ
wa	<i>wah</i>	わ	ワ
(w)o	<i>oh</i>	を	ヲ
n	<i>n</i>	ん	ン

Klankvariaties maken

We hebben nog een paar klanken nodig om alle Japanse klanken uit de spreektaal op te kunnen schrijven. De rest van de Japanse klanken kunnen we maken door wat trucjes toe te passen!

Twee diakritische tekens

Naast de 46 basisklanken bestaan er variaties van deze klanken. Om te beginnen laat ik je zien hoe je met twee diakritische tekens variaties maakt: twee korte streepjes (¨) die *tenten* worden genoemd en een cirkeltje (°) dat *maru* wordt genoemd.

Door (¨) in de rechterbovenhoek van een **kanakaracter** te zetten dat met de medeklinker **k**, **s**, **t**, **h** of **f** begint, maak je die medeklinker ‘stemhebbend’. Zo staat か voor **ka** (kah), terwijl が staat voor **ga** (gah). Op die manier kun je de **k** veranderen in een **g**, de **s** in een **z** en de **t** in een **d** door er (¨) bij te zetten. Vreemd genoeg veranderen de **h** en de **f** in een **b**. Merk ook op dat じ en ぢ allebei worden uitgesproken als **ji** (dzjie) en ず en づ allebei als **zu** (zuh). (Al is het wel zo dat ji en zu bijna altijd worden weergegeven als じ en ず.) In tabel 1.3 vind je een uitgebreide lijst van deze variaties. De uitspraak van elke klank staat tussen haakjes.

Tabel 1.3 Stemhebbende klanken en ‘p’-klanken

p	b	d/j	z/j	g	
ぱ pa (pah)	ば ba (bah)	だ da (dah)	ざ za (zah)	が ga (gah)	a
ぴ pi (pee)	び bi (bee)	ぢ ji (jee)	じ ji (jee)	ぎ gi (gee)	i
ぷ pu (poo)	ぶ bu (boo)	づ zu (zoo)	ず zu (zoo)	ぐ gu (goo)	u
ぺ pe (peh)	べ be (beh)	で de (deh)	ぜ ze (zeh)	げ ge (geh)	e
ぽ po (poh)	ぼ bo (boh)	ど do (doh)	ぞ zo (zoh)	ご go (goh)	o

TIP

Om te begrijpen wat stemhebbende en stemloze klanken zijn, moet je de **k** en **g** eens uitspreken terwijl je je hand lichtjes tegen je keel legt. Je voelt alleen een trilling als je de (op zijn Engels uitgesproken) **g** uitspreekt, ook al doe je grotendeels hetzelfde met je mond wanneer je **k** zegt. Taalkundigen noemen vibratieloze klanken als de **k**, **p**, **t** en **s** *stemloze* klanken en klanken die wel vibreren, zoals de **g**, **b**, **d** en **z**, *stemhebbende* klanken.

Een cirkeltje (°) in de rechterbovenhoek van een **kanakaracter** maakt er een **p**-klank van. Dit is alleen van toepassing op de **h** en **f**-klank. Een voorbeeld is ぷ pu.

Lange klinkers

De vijf basisklinkers **a**, **i**, **u**, **e** en **o** kunnen ook langer worden aangehouden. Een korte klinker kun je beschouwen als een klank die één tel duurt, zoals een kwartnoot in een vierkwartsmaat in de muziek. Een lange klinker duurt dan twee tellen, zoals een halve noot. Lange klinkers hebben in het Japans dezelfde klank als korte klinkers, maar je houdt de klank dus iets langer aan. In dit boek

Tabel 1.4 De kleine ya, yu, yo

きゃ kya (kyah)	きゅ kyu (kyoo)	きょ kyo (kyoh)
しゃ sha (shah)	しゅ shu (shoo)	しょ sho (shoh)
ちゃ cha (chah)	ちゅ chu (choo)	ちょ cho (choh)
にゃ nya (nyah)	にゅ nyu (nyoo)	にょ nyo (nyoh)
ひゃ hya (hyah)	ひゅ hyu (hyoo)	ひょ hyo (hyoh)
みゃ mya (myah)	みゅ myu (myoo)	みょ myo (myoh)
りゃ rya (ryah)	りゅ ryu (ryoo)	りょ ryo (ryoh)
ぎゃ gya (gyah)	ぎゅ gyu (gyoo)	ぎょ gyo (gyoh)
じゃ ja (jah)	じゅ ju (joo)	じょ jo (joh)
ぢゃ ja (jah)	ぢゅ ju (joo)	ぢょ jo (joh)
びゃ bya (byah)	びゅ byu (byoo)	びょ byo (byoh)
ぴゃ pya (pyah)	ぴゅ pyu (pyoo)	ぴょ pyo (pyoh)

geven we de lange klinkers weer door (afzonderlijke) letters met een streepje (¨) erboven: **ä, î, û, ë** en **ö**. Zo is het kanjiwoord voor *moeder* お母さん *okāsan*.

De kleine ya, yu, yo

Een kleine や (**ya**) (*jah*), ゆ (**yu**) (*juh*) of よ (**yo**) (*joh*) na een lettergreep met de klinker **i** (ie) zorgt voor een klanksamentrekking. Het komt erop neer dat je de **i** door een **y** vervangt. Maar dit gaat niet over kleine letters en hoofdletters; je moet het karakter in dit geval 50 tot 75 procent kleiner schrijven. Zo wordt き (**ki**) (*kie*) gevolgd door een kleine や de klank きゃ *kya* (*kjah*).

Dat gaat ook op in het katakana. De grootteverschillen zijn op papier soms moeilijk te zien, maar je raakt er langzamerhand wel aan gewend. Hier is een voorbeeld uit het oefengedeelte van dit boek. De kanji voor *honderd* is 百 en dat spreek je uit als ひゃく *hyaku* (*hja-kuh*). In tabel 1.4, zie je hoe elke klank met een kleine ya, yu en yo wordt geschreven. De uitspraak van elke klank staat weer tussen haakjes.

PAS OP

Tijdens het spreken is het belangrijk dat je een duidelijk onderscheid maakt tussen de kleine ya, yu en yo en de gewone ya, yu en yo. Zo betekent *byōin* ziekenhuis, terwijl *biyōin* schoonheidssalon betekent. Als je naar het ziekenhuis wilt, kom je misschien bij een schoonheidssalon terecht als je het woord niet zorgvuldig uitspreekt!

De kleine tsu

In het Japans duid je dubbele medeklinkers als *tt* en *pp* aan met een kleine つ *tsu* en dat teken wil zeggen dat je op die plek in het woord een korte pauze moet laten vallen. Je laat even een stilte vallen voordat je de dubbele medeklinkers uitspreekt. De kanji voor ‘achthonderd’ is 八百 *happyaku*, met in de uitspraak een pauze tussen ‘ha’ en ‘ppyaku’.

Wil je na al deze abstracte uitspraakregels toch graag horen hoe Japanners de kanjikarakters nu echt uitspreken, dan hoef je daar tegenwoordig geen verre reis voor te maken. Gebruik gewoon de zoekmachine op je computer en vul als zoektermen het in rōmaji geschreven woord voor de kanji in plus de term ‘pronounce’ of ‘pronunciation’. Je krijgt dan een lijst met talrijke websites of YouTube-filmpjes waar dat woord wordt uitgesproken. De uitspraak van bepaalde woorden kan trouwens wat verschillen, net zoals er in de uitspraak van Nederlandse woorden (ook) regionale verschillen bestaan.

Wanneer gebruik je kanji?

Zoals gezegd, zijn er nog twee andere schriftsoorten in het Japans, het hiragana en het katakana. Deze schriftsoorten lijken eenvoudiger en je kunt er alle klanken in het Japans mee opschrijven. Daarom zit je misschien met deze brandende vraag: waarom hebben we een ingewikkeld schrift als kanji nodig?

Er zijn enkele redenen waarom kanji handig en nuttig is. Kanji wordt vaak gebruikt voor ‘inhoudelijke woorden’, zoals zelfstandige naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, werkwoorden en bijwoorden. Door kanji te gebruiken weten we wat er wordt bedoeld bij homoniemen. Het woord *dento* kan bijvoorbeeld zowel duiden op een elektrische lamp als op traditie. Bij kanji is het onmiddellijk duidelijk om welke betekenis het gaat. Al is het wel zo dat bepaalde aspecten van de Japanse grammatica worden uitgedrukt in het hiragana.

TIP

Tijdens het spreken geeft de context en de toonhoogte (hoog of laag) van het woord ook al wat aanwijzingen over welk woord iemand nu precies gebruikt.

Met kanji kun je een zin ook bondiger maken en de betekenis van het woord geven zonder dat je de zin helemaal hoeft uit te spreken. Laten we de volgende twee zinnen eens vergelijken. De eerste zin is in kanji; de tweede is volledig in het hiragana geschreven.

新幹線を使うと、東京から京都まで2時間半で行けます。

しんかんせんをつかうと、とうきょうからきょうとまでにじかんはんでいけます。

Van beide zinnen luidt de vertaling: “Als je de kogeltrein [shinkansen] neemt, kun je in 2,5 uur van Tokio in Kyoto zijn.” Maar je ziet dat de versie die volledig in het hiragana is geschreven behoorlijk lang is; en je moet de zin helemaal uitspreken om de betekenis ervan duidelijk te maken. De kanjiversie is beknopter. Hoe langer een zin is, hoe handiger kanji dus wordt.

TIP

In esthetisch opzicht is kanji diep geworteld in de Japanse cultuur. Een van de opmerkelijkste kunstvormen is de kalligrafie. Al vele eeuwen lang kunnen Japanners veel waardering opbrengen voor het schoonschrijven met penseel en inkt sinds die kunstvorm uit China is overgenomen. Tegenwoordig kun je een *fudepen* krijgen, een penseelachtige pen waarmee je kunt kalligraferen zonder het gedoe van een traditioneel penseel. Je kunt er penseelstreken mee maken en ervaren hoe het is om met een penseel te schrijven. Al gaat er natuurlijk niets boven schrijven met een echt penseel!